

საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი

ეროვნული კომისიის

დადგენილება №46

2020 წლის 11 აგვისტო

ქ. თბილისი

ელექტროენერჯის ბაზრის წესების დამტკიცების შესახებ

„ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების შესახებ“ საქართველოს კანონის 23-ე მუხლის პირველი პუნქტის, 29-ე მუხლის პირველი პუნქტის „ი.ზ“ ქვეპუნქტის, 30-ე მუხლის პირველი პუნქტის „ვ“ ქვეპუნქტის, 123-ე მუხლისა და 162-ე მუხლის მე-2 პუნქტის „ა.ა“ ქვეპუნქტის საფუძველზე, საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია ადგენს:

1. თანდართული სახით დამტკიცდეს:

ა) „ელექტროენერჯის დღით ადრე და დღიური ბაზრების წესები“ (დანართი N1);

ბ) „ელექტროენერჯის საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზრის წესები“ (დანართი N2).

2. ეს დადგენილება, გარდა პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტით დამტკიცებული „ელექტროენერჯის დღით ადრე და დღიური ბაზრების წესების“ მე-15 მუხლის მე-8 პუნქტისა და 33-ე-42-ე მუხლებისა, ამოქმედდეს 2021 წლის პირველი ივლისიდან.

3. ამ დადგენილების პირველი პუნქტის „ა“ ქვეპუნქტით დამტკიცებული „ელექტროენერჯის დღით ადრე და დღიური ბაზრების წესების“ მე-15 მუხლის მე-8 პუნქტი და 33-ე-42-ე მუხლები ამოქმედდეს 2022 წლის პირველი ივლისიდან.

საქართველოს ენერგეტიკისა და
წყალმომარაგების მარეგულირებელი
ეროვნული კომისიის თავმჯდომარე

კომისიის წევრი

კომისიის წევრი

დავით
ნარმანია

გოჩა
შონია

გიორგი
ფრუიძე

ელექტროენერჯის დღით ადრე და დღიური ბაზრების წესები

თავი I. ზოგადი დებულებები

მუხლი 1. ელექტროენერჯის დღით ადრე და დღიური ბაზრების მარეგულირებელი კანონმდებლობა

ელექტროენერჯით დღით ადრე და დღიურ ბაზრებზე ვაჭრობა რეგულირდება „ენერჯეტიკისა და წყალმომარაგების შესახებ“ საქართველოს კანონით, საქართველოს მთავრობის დადგენილებით დამტკიცებული „ელექტროენერჯის ბაზრის მოდელის კონცეფციით“, ამ წესებითა და საქართველოს სხვა საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტებით.

მუხლი 2. ამ წესების მიზანი და მოქმედების სფერო

1. ამ წესების მიზნებია:

ა) ელექტროენერჯის კონკურენტული ბაზრის განვითარებისა და სამართლიანი ფასის ფორმირებისათვის საჭირო სამართლებრივი გარემოს შექმნა, მათ შორის, ბაზარზე ახალი კონკურენტების შესვლის ხელშეწყობით;

ბ) ეფექტიანი წარმოებისა და მოხმარების ხელშეწყობა, საათობრივი ვაჭრობის დანერგვით, რაც იძლევა მოთხოვნის მართვის შესაძლებლობას;

გ) მონაწილეებთან ფინანსური ანგარიშსწორების გამჭვირვალე, ეფექტიანი და საიმედო სისტემის ჩამოყალიბება.

2. ეს წესები ვრცელდება ელექტროენერჯით დღით ადრე და დღიურ ბაზრებზე ვაჭრობაზე, რა დროსაც, გარიგების ერთი მხარეა მიმწოდებელი, მსხვილი მომხმარებელი, სისტემის ოპერატორი, მწარმოებელი ან ტრეიდერი, ხოლო მეორე - ბირჟის ოპერატორი.

მუხლი 3. ტერმინთა განმარტება

ამ წესებში გამოყენებულ ტერმინებს აქვს იგივე მნიშვნელობა, რაც „ენერჯეტიკისა და წყალმომარაგების შესახებ“ საქართველოს კანონში. სხვა ტერმინებს, ამ წესების მიზნებისათვის, აქვს შემდეგი მნიშვნელობა:

ა) აუქციონი – დღით ადრე ბაზრის მექანიზმი, რომელიც გამოიყენება მონაწილეების მიერ განაცხადების განთავსებისა და ამ წესებით განსაზღვრულ პერიოდში მისაწოდებელი ელექტროენერჯის რაოდენობისა და ფასის გაანგარიშებისათვის;

ბ) ბირჟა – დღით ადრე და დღიური ბაზრები;

გ) ბირჟის ოპერატორი – კომისიის მიერ ლიცენზირებული საწარმო, რომელიც უზრუნველყოფს ბირჟის ოპერირებას;

დ) განაცხადი – მონაწილის მიერ პლატფორმაზე განთავსებული წინადადება, რომელიც გამოხატავს მზადყოფნას ელექტროენერჯის ყიდვაზე ან გაყიდვაზე, კონკრეტულ საათში/საათებში;

ე) გარანტია – ბირჟაზე მონაწილის მიერ აღებული ვალდებულებების უზრუნველყოფის საშუალება;

ვ) ვაჭრობის დღე – კალენდარული დღე, როცა ხდება ბირჟაზე ვაჭრობა;

ზ) მონაწილე – ბირჟის მონაწილედ რეგისტრირებული პირი;

თ) მონიტორინგის წესი – კომისიის დადგენილებით დამტკიცებული ენერგეტიკული ბაზრების მონიტორინგის წესი;

ი) ნავაჭრი ელექტროენერჯია – ბირჟაზე შესყიდული ან გაყიდული ელექტროენერჯია;

კ) პლატფორმა – ელექტროენერჯით დღით ადრე/დღიურ ბაზარზე ვაჭრობის ელექტრონული პლატფორმა, სადაც მონაწილეს აქვს განაცხადების განთავსებისა და ელექტროენერჯის გაყიდვის/ყიდვის შესაძლებლობა და რომელიც გამოიყენება ფინანსური ანგარიშსწორებისათვის;

ლ) კომისია – საქართველოს ენერგეტიკისა და წყალმომარაგების მარეგულირებელი ეროვნული კომისია;

მ) პორტფელი – მონაწილის ერთი ან რამდენიმე აქტივის გაერთიანება, რომელიც პლატფორმაზე რეგისტრირდება ამ მონაწილის ანგარიშის ქვეშ და რომლის მიხედვითაც ის ბირჟაზე განთავსებს ერთიან განაცხადს. ერთი პორტფელის ტრანზაქციები სრულად მიეკუთვნება ერთ დაბალანსების ჯგუფს;

ნ) სავაჭრო წარმომადგენელი – ბირჟაზე მონაწილის წარმომადგენელი, რომელიც პასუხისმგებელია ამ მონაწილის სახელით განაცხადების განთავსებასა და ვაჭრობასთან დაკავშირებულ საკითხებზე ბირჟის ოპერატორთან ურთიერთობაზე;

ო) საკლირინგო წარმომადგენელი – მონაწილის წარმომადგენელი, რომელიც პასუხისმგებელია პლატფორმაზე მონაწილისთვის გამოწერილი ინვოისების გაცნობასა და ფინანსურ ანგარიშსწორებასთან დაკავშირებულ საკითხებზე ბირჟის ოპერატორთან ურთიერთობაზე;

პ) ტრანზაქცია – ბირჟაზე განთავსებული განაცხადი, რომელიც დაკმაყოფილდა;

ჟ) ფიზიკური მიწოდების დღე – კალენდარული დღის 00:00 საათიდან მომდევნო დღის 00:00 საათამდე პერიოდი, როცა ხდება ელექტროენერგეტიკულ სისტემაში ელექტროენერგიის ფაქტობრივი მიღება და გაცემა.

მუხლი 4. ვაჭრობის დრო, ადგილი, ვალუტა და პროდუქტი

1. ამ წესებით, ასევე, პლატფორმით გათვალისწინებული დრო შეესაბამება ცენტრალურ ევროპულ დროს.
2. ბირჟაზე ვაჭრობის ადგილია საქართველო და მასზე ვრცელდება საქართველოს კანონმდებლობა.
3. საქართველოს ტერიტორიაზე ელექტროენერგიით ვაჭრობისას პროდუქტის შეთავაზება და ანგარიშსწორება ხორციელდება ეროვნულ ვალუტაში (ლარი).
4. ბირჟაზე ვაჭრობის პროდუქტები გამოისახება მეგავატ საათში.

მუხლი 5. ვადების გამოთვლა

ამ წესებით გათვალისწინებული ვადების გამოთვლისას საქართველოს შრომის კოდექსით გათვალისწინებული უქმე დღეები და შაბათ-კვირა არ ჩაითვლება, თუ კონკრეტულ მუხლში სხვაგვარად არ არის მითითებული.

თავი II. ბირჟაზე ვაჭრობის ძირითადი პრინციპები

მუხლი 6. გამჭვირვალობა და კონკურენცია

1. მონაწილეები ელექტროენერგიით ვაჭრობენ პლატფორმაზე, სადაც გამჭვირვალედ ყალიბდება კონკურენტული ფასი, რომელიც დადგენისთანავე ცნობილია მონაწილეებისათვის და ხელმისაწვდომია სხვა დაინტერესებული პირებისათვის.
2. მონაწილეები ვალდებული არიან დაიცვან ელექტროენერგიის საბითუმო ბაზრების მთლიანობისა და გამჭვირვალობის, აგრეთვე, კონკურენციის პრინციპები, რომლებიც გათვალისწინებულია კანონმდებლობით, მათ შორის, მონიტორინგის

წესით. ამ მიზნით, ბირჟის ოპერატორის ვებგვერდზე შესაძლებელი უნდა იყოს მონიტორინგის წესით გათვალისწინებული ინფორმაციის გამოქვეყნება.

მუხლი 7. ფასწარმოქმნის პრინციპები

1. ბირჟაზე ელექტროენერგიით ვაჭრობის პერიოდია საათი (60 წუთი), რაც გულისხმობს ელექტროენერგიის ფასისა და რაოდენობის განსაზღვრას საათობრივად.
2. დღით ადრე ბაზარზე საბაზრო ფასი განისაზღვრება ამ წესების 28-ე მუხლის შესაბამისად დადგენილი წონასწორობის წერტილით. საბაზრო ფასი საერთოა აუქციონის ყველა მონაწილისათვის.
3. დღიურ ბაზარზე ელექტროენერგიის ფასი განისაზღვრება განაცხადის ფასის პრინციპით, ამ წესების 37-ე მუხლის შესაბამისად.
4. პლატფორმაზე განთავსებული განაცხადები უნდა ასახავდეს მონაწილის მიერ ელექტროენერგიის ყიდვის/გაყიდვის ნამდვილ ინტერესსა და გაწეულ ხარჯებს.
5. დაუშვებელია მონაწილის ნებისმიერი ქმედება, რომლის მიზანია, ხელოვნური ზეგავლენა მოახდინოს ბირჟაზე ფასის განსაზღვრაზე ან/და მიწოდება-მოხმარების სტრუქტურაზე.
6. ბირჟაზე ვაჭრობისას მონაწილემ უნდა იხელმძღვანელოს კეთილსინდისიერი კომერციული ინტერესებით და ხელი შეუწყოს ბირჟის ეფექტიანობას.
7. ბირჟაზე გან აცხადის განთავსებით, მონაწილეები გამოხატავენ მისი შესრულების მზადყოფნას.

მუხლი 8. ფინანსური ანგარიშსწორების საიმედოობა

1. ბირჟის ოპერატორმა უნდა უზრუნველყოს ბირჟაზე წარმოშობილი ფინანსური ვალდებულებების სრულად და ჯეროვნად შესრულება.
2. თითოეული მონაწილე ბირჟის ოპერატორს წარუდგენს გონივრული ოდენობის გარანტიას, რომელიც განისაზღვრება ბირჟის ოპერატორის მიერ, ამ წესების 49-ე მუხლის შესაბამისად.

მუხლი 9. ინფორმაციის ხელმისაწვდომობა

1. ბირჟის ოპერატორი ვალდებულია, საკუთარ ვებგვერდზე განათავსოს მისი საქმიანობის წესები, ასევე, რეგისტრაციის შესახებ განცხადებისა და საჩივრის ფორმები.

2. ინფორმაცია ბირჟაზე ვაჭრობის შედეგების შესახებ, მათ შორის, მიწოდებისა და მოთხოვნის აგრეგირებული მრუდები, ხელმისაწვდომია ბირჟის ოპერატორის ვებგვერდზე.

მუხლი 10. კომერციული საიდუმლოების დაცვა

1. ბირჟის ოპერატორი ვალდებულია დაიცვას მონაწილის კომერციული საიდუმლოება, რაც არის ნებისმიერი ინფორმაცია, რომლის გამჟღავნებამ შესაძლოა ზიანი მიაყენოს მონაწილის კონკურენტუნარიანობას.

2. კომერციულ საიდუმლოებას არ წარმოადგენს ბირჟაზე ვაჭრობის ჯამური შედეგები და სხვა ინფორმაცია, რომელიც არ იძლევა მონაწილის იდენტიფიცირების საშუალებას.

3. კომისიის მოთხოვნის შემთხვევაში, აგრეთვე, კომისიის ნორმატიული აქტებით დადგენილ შემთხვევებში, ბირჟის ოპერატორი ვალდებულია მიაწოდოს მას კომერციული საიდუმლოების შემცველი ინფორმაცია.

თავი III. დღით ადრე და დღიურ ბაზრებზე ვაჭრობის საერთო წესები

მუხლი 11. ბირჟაზე ვაჭრობის წინაპირობა

მონაწილე შეიძლება იყოს მხოლოდ ის პირი, რომელიც გაწევრიანებულია დაბალანსების ჯგუფში, „ელექტროენერჯის საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზრის წესების“ შესაბამისად.

მუხლი 12. მონაწილედ რეგისტრაცია

1. მონაწილედ რეგისტრაციისათვის, პირმა (კანდიდატმა) ბირჟის ოპერატორს უნდა წარუდგინოს განცხადება, ამ წესების მე-15 მუხლის შესაბამისად.

2. მონაწილედ რეგისტრაციის შესახებ განცხადების ფორმას შეიმუშავებს ბირჟის ოპერატორი, დაინტერესებულ მხარეებთან კონსულტაციით და დასამტკიცებლად წარუდგენს კომისიას. ბირჟის ოპერატორის თანხმობის შემთხვევაში, მონაწილის განცხადება მიიჩნევა მასა და ბირჟის ოპერატორს შორის ბირჟაზე მონაწილეობის შესახებ დადებულ გარიგებად.

3. კანდიდატი რეგისტრირდება განცხადებაში მითითებული ბირჟის სეგმენტის/სეგმენტების მონაწილედ.

4. განცხადებას თან უნდა ერთვოდეს:

ა) დოკუმენტი, რომელიც ადასტურებს, რომ კანდიდატი გაწევრიანებულია დაბალანსების ჯგუფში;

ბ) ინფორმაცია კანდიდატის ენერგეტიკული საქმიანობის შესახებ;

გ) ინფორმაცია განცხადებით მოთხოვნილ პორტფელთან/პორტფელებთან დაკავშირებულ დაბალანსების ჯგუფზე/ჯგუფებზე;

დ) ამ წესების 24-ე მუხლით გათვალისწინებული მონაწილედ რეგისტრაციის საფასურის გადახდის დამადასტურებელი დოკუმენტი;

ე) სავაჭრო და საკლირინგო წარმომადგენლების უფლებამოსილებისა და კვალიფიკაციის დამადასტურებელი დოკუმენტები;

ვ) საბანკო ანგარიშის რეკვიზიტები.

5. კანდიდატის განცხადების მიღებიდან ხუთი დღის ვადაში, ბირჟის ოპერატორმა მას უნდა გაუგზავნოს:

ა) თანხმობა, თუ განცხადება შეესაბამება ამ მუხლის მე-4 პუნქტის მოთხოვნებს და წარდგენილია ელექტროენერგიით საბითუმო ვაჭრობაზე უფლებამოსილი პირის მიერ;

ბ) უარი რეგისტრაციაზე, თუ განცხადება არასრულყოფილადაა შევსებული ან წარდგენილია ელექტროენერგიით საბითუმო ვაჭრობაზე არაუფლებამოსილი პირის მიერ.

6. კანდიდატისთვის გაგზავნილ თანხმობაში ბირჟის ოპერატორი უთითებს მის მიერ მინიჭებულ სარეგისტრაციო კოდს, მომხმარებლის სახელსა და პაროლს, ასევე, პლატფორმით სარგებლობის ინსტრუქციას. ამ მონაცემების მეშვეობით, მონაწილის სავაჭრო წარმომადგენელი პლატფორმაზე შეძლებს:

ა) განათავსოს პლატფორმაზე განაცხადი;

ბ) გაეცნოს საკუთარი ვაჭრობის შედეგებს;

გ) მიიღოს ან/და გაგზავნოს პლატფორმით გათვალისწინებული სხვა ინფორმაცია.

7. კანდიდატისთვის გაგზავნილ რეგისტრაციაზე უარის შეტყობინებაში, ბირჟის ოპერატორი უთითებს განცხადების ხარვეზზე, რომელიც კანდიდატმა უნდა აღმოფხვრას ხუთი დღის ვადაში. ხარვეზის დროულად აღმოფხვრის შემთხვევაში, ბირჟის ოპერატორი დაჩქარებული წესით განიხილავს განცხადებას და ორი დღის ვადაში უგზავნის კანდიდატს რეგისტრაციაზე თანხმობას ან უარს. იმ შემთხვევაში, თუ ხარვეზი არ იქნა დროულად აღმოფხვრილი, მონაწილედ რეგისტრაციის შესახებ განცხადება არ კმაყოფილდება, რის შესახებაც ბირჟის ოპერატორი კანდიდატს გაუგზავნის ელექტრონულ შეტყობინებას.

მუხლი 13. საკვალიფიკაციო მოთხოვნები სავაჭრო წარმომადგენლის მიმართ

1. სავაჭრო წარმომადგენელს წარმატებით უნდა ჰქონდეს ჩაბარებული ბირჟის ოპერატორის მიერ ორგანიზებული გამოცდა ენერგეტიკულ ბირჟაზე ვაჭრობაში.

2. სავაჭრო წარმომადგენლის კვალიფიკაციის შეფასების მიზნით, ბირჟის ოპერატორი ვალდებულია სისტემატურად უზრუნველყოს ენერგეტიკულ ბირჟაზე ვაჭრობაში გამოცდის ორგანიზება. გამოცდა ხელმისაწვდომი უნდა იყოს, სულ მცირე, თვეში ერთხელ და მისი ჩატარების ზუსტი თარიღი უნდა გამოქვეყნდეს ბირჟის ოპერატორის ვებგვერდზე წინასწარ, არანაკლებ ერთი კვირით ადრე.

მუხლი 14. მონაწილეთა რეესტრი

1. ბირჟის ოპერატორმა უნდა აწარმოოს მონაწილეთა რეესტრი.

2. რეესტრი, ბირჟის თითოეული მონაწილის შესახებ, შეიცავს შემდეგ მონაცემებს:

ა) მონაწილის სრული სახელწოდება/სახელი და საიდენტიფიკაციო კოდი;

ბ) მონაწილის სავაჭრო და საკლირინგო წარმომადგენელი (ფიზიკური პირის სახელი, გვარი და პირადი ნომერი/პასპორტის ნომერი), წარმომადგენლობის დამადასტურებელი დოკუმენტი და საკონტაქტო მონაცემები (ელექტრონული ფოსტის მისამართი და ტელეფონის ნომერი);

გ) ინფორმაცია მონაწილის პორტფელთან/პორტფელებთან დაკავშირებულ დაბალანსების ჯგუფზე/ჯგუფებზე;

დ) ბირჟაზე მონაწილეობის შესახებ წარდგენილი განცხადება და ბირჟის ოპერატორისგან მიღებული თანხმობა;

ე) ბირჟის ოპერატორის მიერ მინიჭებული რეგისტრაციის კოდი და თარიღი;

ვ) მონაწილის სტატუსის შეჩერების/შეწყვეტის შესახებ ინფორმაცია.

3. მონაწილემ უნდა აცნობოს ბირჟის ოპერატორს ამ მუხლის მე-2 პუნქტის “ა” - “გ” ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული მონაცემების ცვლილების შესახებ, ცვლილების ძალაში შესვლამდე, სულ მცირე, ორი დღით ადრე. თუ წინასწარი ინფორმირება შეუძლებელია, მონაწილემ ბირჟის ოპერატორს შეტყობინება უნდა გაუგზავნოს დაუყოვნებლივ. ბირჟის ოპერატორი მომდევნო დღის ბოლომდე ასახავს ცვლილებას რეესტრში, ხოლო საჭიროებისას - პლატფორმაზეც.

4. თუ მონაწილემ ამ მუხლით გათვალისწინებული ინფორმაცია დროულად არ წარუდგინა ბირჟის ოპერატორს, რამაც გამოიწვია ზიანი, მონაწილე პასუხისმგებელია მის სრულად ანაზღაურებაზე.

5. მონაწილეთა სია და მათი საიდენტიფიკაციო კოდები ხელმისაწვდომია ბირჟის ოპერატორის ვებგვერდზე.

მუხლი 15. ბირჟის ოპერატორთან ინფორმაციის გაცვლა

1. რეგისტრაციის შესახებ განცხადება, საჩივარი ან ნებისმიერი სხვა მოთხოვნა (გარდა განაცხადისა), რომელიც წარმოშობს სამართლებრივ შედეგს, ბირჟის ოპერატორს უნდა წარედგინოს კანონმდებლობის შესაბამისად წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირის ხელმოწერით:

ა) მატერიალური დოკუმენტის სახით;

ბ) ელექტრონული დოკუმენტის სახით, „ელექტრონული დოკუმენტისა და ელექტრონული სანდო მომსახურების შესახებ“ საქართველოს კანონის შესაბამისად.

2. ბირჟის ოპერატორი მონაწილეს უფლებამოსილი პირის ხელმოწერით უგზავნის ნებისმიერ მოთხოვნას, თანხმობას, უარს, გაფრთხილებას, ბირჟაზე მონაწილეობის შეჩერების/შეწყვეტის შესახებ ცნობას, თუ ამ წესებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული. მონაწილისთვის ასეთი წერილის გაგზავნასთან ერთად, ელექტრონული შეტყობინება უნდა გაეგზავნოს ასევე მის სავაჭრო წარმომადგენელს, თუ მონაწილის განცხადებით სხვაგვარად არ არის მოთხოვნილი.

3. მონაწილე უფლებამოსილია ბირჟის ოპერატორს მოსთხოვოს განმარტება ელექტრონული ფოსტით, ხელმოწერის გარეშე.

4. მონაწილის მოთხოვნაზე პასუხი ბირჟის ოპერატორმა უნდა გააგზავნოს გონივრულ ვადაში, მაგრამ არაუგვიანეს შესაბამისი მოთხოვნის მიღებიდან 10 დღის ვადაში.
5. ბირჟის ოპერატორის ელექტრონული ფოსტის მისამართი განთავსებული უნდა იყოს მის ვებგვერდზე.
6. მონაწილე უფლებამოსილია ვაჭრობასთან დაკავშირებით ინფორმაცია მიიღოს ბირჟის ოპერატორის ცხელი ხაზის მეშვეობით, რომელიც ხელმისაწვდომია ყოველ კალენდარულ დღეს, 24 საათის განმავლობაში.
7. მონაწილე თავად უზრუნველყოფს ბირჟის ოპერატორთან ინფორმაციის გაცვლისთვის საჭირო საკუთარი ტექნიკური აღჭურვილობის მზადყოფნას, მათ შორის, შესაბამის სატელეფონო და ინტერნეტ კავშირს.

მუხლი 16. ბირჟაზე განაცხადის განთავსება

1. ბირჟაზე განსათავსებელი განაცხადის სტანდარტული ფორმა ხელმისაწვდომია პლატფორმაზე.
2. განაცხადის ფორმა მონაწილეს უნდა აძლევდეს ყველა იმ მონაცემის ასახვის შესაძლებლობას, რაც ვაჭრობისთვისაა საჭირო.
3. განაცხადი ელექტრონურების გაყიდვის შესახებ პლატფორმაზე აღინიშნება უარყოფითი ნიშნით, ხოლო ყიდვის შესახებ - დადებითი ნიშნით.
4. მონაწილემ სრულყოფილად უნდა შეავსოს განაცხადის ფორმა, წინააღმდეგ შემთხვევაში, განაცხადი არ მიიღება, რაც აისახება პლატფორმაზე, მიზეზის მითითებით.
5. ამ წესების 28-ე მუხლის მე-9 პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში, აგრეთვე, თუ მონაწილეს განაცხადის განთავსებისას აქვს ტექნიკური ხარვეზი, მან უნდა მიმართოს ბირჟის ოპერატორს, რომელიც ვალდებულია, მონაწილის სავაჭრო წარმომადგენელს ელექტრონული ფოსტით გაუგზავნოს განაცხადის ფორმა შესავსებად, ელექტრონული ფოსტითვე მიიღოს მისგან განაცხადი და მექანიკურად განათავსოს პლატფორმაზე, გარდა ამ მუხლის მე-6 პუნქტით გათვალისწინებული შემთხვევებისა.
6. ბირჟის ოპერატორი უფლებამოსილია, არ მიიღოს მონაწილის მიერ ელექტრონული ფოსტით განთავსებული განაცხადი შემდეგ შემთხვევებში:

ა) თუ, ელექტრონული ფოსტით მიღებული განაცხადების სიმრავლის გამო, შეუძლებელია პლატფორმაზე მათი მექანიკურად განთავსება;

ბ) თუ მონაწილის მიერ განაცხადების ელექტრონული ფოსტით განთავსება ხდება სისტემატურად – კვირაში სამჯერ ან მეტჯერ.

7. ბირჟის ოპერატორი ვებგვერდზე აქვეყნებს განაცხადის შეუფერხებელი განთავსებისათვის აუცილებელ ტექნიკურ მოთხოვნებს.

მუხლი 17. ელექტროენერჯის ფასისა და რაოდენობის ზღვრები

1. ბირჟის ოპერატორი კომისიასთან შეთანხმებით აწესებს ელექტროენერჯის ფასისა და რაოდენობის, ასევე, განაცხადების რაოდენობის ტექნიკურ ზღვრებს, რომლებიც არ უნდა ართმევდეს მონაწილეს საშუალებას, განაცხადში მიუთითოს გონივრული ფასი და ოდენობა.

2. ბირჟის ოპერატორის მიერ ელექტროენერჯის ფასისა და რაოდენობის, ასევე, განაცხადების რაოდენობის ტექნიკური ზღვრების შეცვლის შესახებ მონაწილეებისთვის ცნობილი უნდა იყოს შესაბამისი ცვლილების განხორციელებამდე არანაკლებ ხუთი დღით ადრე. ასეთ შემთხვევაში, ზღვრების ცვლილებამდე განთავსებული განაცხადები, რომლებიც შეეხება ცვლილების შემდგომ პერიოდს, გაუქმდება და ვაჭრობისთვის მონაწილემ ხელახლა უნდა განათავსოს განაცხადი.

3. ბირჟის ოპერატორი განსაზღვრავს რიცხვის ფორმატს, რომლის მიხედვითაც უნდა მოხდეს ფასისა და რაოდენობის შეთავაზება.

მუხლი 18. ვაჭრობის შეჩერება

1. ბირჟის ოპერატორი ვალდებულია, შეაჩეროს ბირჟაზე ვაჭრობა, თუ ტექნიკური ხარვეზის გამო შეუძლებელია ვაჭრობის ამ წესების შესაბამისად ორგანიზება.

2. ბირჟის ოპერატორმა ვაჭრობის შეჩერებისა და განახლების შესახებ დაუყოვნებლივ უნდა აცნობოს მონაწილეებს როგორც საკუთარ ვებგვერდზე შესაბამისი ინფორმაციის გამოქვეყნებით, ისე – სავაჭრო წარმომადგენლებთან ელექტრონული შეტყობინების გაგზავნით.

3. ვაჭრობა უნდა განახლდეს, როგორც კი აღმოიფხვრება მისი შეჩერების მიზეზი. ვაჭრობის განახლების შესახებ მონაწილეებს უნდა ეცნობოთ არანაკლებ ხუთი წუთით ადრე.

4. ვაჭრობის შეჩერებისას, ბირჟის ოპერატორმა რეგულარული ინტერვალებით, ყოველ საათში სულ მცირე ერთხელ, უნდა აცნობოს მონაწილეებს პრობლემის გადაჭრის მიმდინარეობის შესახებ სავაჭრო წარმომადგენლებთან გაგზავნილი ელექტრონული შეტყობინებით.

5. დღიურ ბაზარზე ვაჭრობის შეჩერების შემთხვევაში, პლატფორმაზე განთავსებული ყველა განაცხადის მოქმედება შეჩერდება. ვაჭრობის განახლებისთანავე მონაწილეებმა თავად უნდა გააქტიურონ შეჩერებამდე განთავსებული განაცხადები, წინააღმდეგ შემთხვევაში, მათი განაცხადები ვაჭრობაში არ მიიღებს მონაწილეობას.

მუხლი 19. ვაჭრობის მონაცემების შენახვა და გამოქვეყნება

1. ბირჟის ოპერატორი ხუთი წლის ვადით ინახავს ვაჭრობის შედეგების შესახებ მონაცემებს, რაც მოიცავს თითოეული მონაწილის მიერ ნავაჭრი ელექტროენერჯის რაოდენობასა და ფასს, ასევე, ინფორმაციას ბირჟაზე განთავსებული განაცხადების შესახებ.

2. ბირჟის ოპერატორს უფლება აქვს, ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებულზე მეტი ვადით შეინახოს მონაცემები მონაწილეების მიერ ნავაჭრი ელექტროენერჯის რაოდენობისა და ფასის შესახებ, ასევე, განაცხადების შესახებ, მონაწილეთა საიდენტიფიკაციო მონაცემების მითითების გარეშე.

3. ბირჟის ოპერატორის ვებგვერდზე ყოველდღიურად ქვეყნდება საათობრივი მონაცემები როგორც დღით ადრე ბაზარზე ჯამურად ნავაჭრი ელექტროენერჯის რაოდენობისა და ფასის, ისე - დღიურ ბაზარზე ჯამურად ნავაჭრი ელექტროენერჯის რაოდენობისა და საშუალო შეწონილი ფასის შესახებ. ამ პუნქტით გათვალისწინებული მონაცემები ბირჟის ოპერატორის ვებგვერდზე ხელმისაწვდომია არანაკლებ 10 წლის განმავლობაში.

4. მონაწილეთა მიერ განთავსებული განაცხადები ანონიმურია და ხელმისაწვდომია მხოლოდ ბირჟის ოპერატორის, კომისიისა და მისი განმთავსებელი მონაწილისათვის. მონაწილისთვის მის მიერ განთავსებული განაცხადების შესახებ მონაცემები ხელმისაწვდომია პლატფორმაზე განთავსებიდან ერთი წლის განმავლობაში.

მუხლი 20. ბირჟაზე მონაწილეობის შეწყვეტა

1. ბირჟაზე ან მის შესაბამის სეგმენტზე მონაწილეობა შეიძლება შეწყდეს, თუ:

ა) მონაწილე საკუთარი ინიციატივით ამბობს უარს ბირჟაზე მონაწილეობაზე;

ბ) აღარ არსებობს მონაწილედ რეგისტრაციის ამ წესებით გათვალისწინებული საფუძველი;

გ) მონაწილე სისტემატურად (კალენდარული წლის განმავლობაში ორჯერ ან მეტჯერ), უხეშად არღვევს ამ წესებს დაბირჟის ოპერატორი მიიჩნევს, რომ ამ მონაწილეს უნდა შეუწყდეს ბირჟაზე ვაჭრობის უფლება;

დ) არსებობს კომისიის ან სასამართლოს გადაწყვეტილება, ბირჟაზე მონაწილეობის შეწყვეტის შესახებ.

2. ბირჟაზე მონაწილეობის შეწყვეტა არ წარმოადგენს შესაბამის სეგმენტზე მონაწილის მიერ აღებული ვალდებულებების შეუსრულებლობის საფუძველს.

3. ბირჟაზე მონაწილეობა წყდება ბირჟის ოპერატორის მიერ ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული საფუძველის შეტყობის მომდევნო დღიდან.

4. თუ ბირჟაზე მონაწილეობის უფლება შეუწყდა იმ მონაწილეს, რომელსაც კანონმდებლობით ეკისრება ბირჟაზე ვაჭრობის ვალდებულება, ბირჟის ოპერატორი აღნიშნულის თაობაზე დაუყოვნებლივ აცნობებს კომისიასა და საქართველოს მთავრობას.

მუხლი 21. მონაწილეთა ქცევაზე დაკვირვება

1. ბირჟაზე მონაწილეთა ქცევაზე დაკვირვებას ახორციელებს ბირჟის ოპერატორი.

2. ბირჟის ოპერატორი უფლებამოსილია, მონაწილისგან გამოითხოვოს ბირჟაზე განთავსებული განაცხადის შესახებ ის ინფორმაცია, რომელიც საჭიროა მონაწილეთა ქცევაზე დაკვირვების ფუნქციის შესასრულებლად, მათ შორის, ამ წესების მოთხოვნათა დარღვევის გამოსავლენად.

3. თუ ბირჟის ოპერატორი მიიჩნევს, რომ ადგილი აქვს მონაწილეთა მიერ კონკურენციის შეზღუდვას, მან ამის თაობაზე უნდა აცნობოს კომისიას, მონიტორინგის წესის შესაბამისად.

მუხლი 22. დღით ადრე და დღიური ბაზრების წესების დარღვევა და ბირჟაზე მონაწილეობის შეჩერება

1. თუ ბირჟის ოპერატორი ვარაუდობს, რომ მონაწილე არღვევს ამ წესებს, მან, ამ მუხლით გათვალისწინებული ზომების მიღებამდე, უნდა აცნობოს ამ მონაწილის სავაჭრო წარმომადგენელს.

2. მონაწილის მიერ ამ წესების დარღვევისას, ბირჟის ოპერატორი უგზავნის მას გაფრთხილებას, რომლითაც განუმარტავს დარღვევის არსს, განუსაზღვრავს გამოსწორების გონივრულ ვადას და აცნობებს გამოუსწორებლობის შედეგების თაობაზე. მონაწილემ მითითებულ ვადაში უნდა შეასრულოს გაფრთხილებაში მითითებული მოთხოვნები და ამის თაობაზე აცნობოს ბირჟის ოპერატორს.

3. თუ მონაწილე არ შეასრულებს ბირჟის ოპერატორის გაფრთხილებით განსაზღვრულ მოთხოვნებს, მას ბირჟაზე მონაწილეობა შეუჩერდება, რის შესახებაც ბირჟის ოპერატორისგან მიიღებს შეტყობინებას.

4. ბირჟაზე მონაწილეობის შეჩერებისას, თუ მონაწილე გამოასწორებს შესაბამის დარღვევას, ვაჭრობის უფლება განახლდება დარღვევის გამოსწორების შესახებ ბირჟის ოპერატორის ინფორმირებიდან ორი დღის ვადაში.

5. მონაწილის მიერ ამ წესების უხეში დარღვევისათვის, ბირჟის ოპერატორი უფლებამოსილია დაუყოვნებლივ, ამ მუხლის მეორე პუნქტით გათვალისწინებული პროცედურის დაუცველად, შეაჩეროს ბირჟაზე მისი მონაწილეობა. ამ წესების უხეშ დარღვევას წარმოადგენს:

ა) ბირჟაზე შესყიდული ელექტროენერჯის საფასურის დადგენილ ვადაში გადაუხდელობა;

ბ) ბირჟის ოპერატორის მიერ მოთხოვნილი გარანტიის დადგენილ ვადაში წარუდგენლობა;

გ) ბირჟის ოპერატორის მომსახურების საფასურის დადგენილ ვადაში გადაუხდელობა.

6. მონაწილეს ბირჟაზე მონაწილეობა შეიძლება შეუჩერდეს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ სხვა შემთხვევებშიც.

7. თუ ბირჟაზე მონაწილეობა შეუჩერდა მონაწილეს, რომელსაც კანონმდებლობით ეკისრება ბირჟაზე ვაჭრობის ვალდებულება, ბირჟის ოპერატორი დაუყოვნებლივ აცნობებს კომისიასა და საქართველოს მთავრობას.

მუხლი 23. დავის გადაწყვეტა

1. მონაწილესა და ბირჟის ოპერატორს შორის დავის არსებობისას, მხარეები უნდა შეეცადონ მის გადაწყვეტას მორიგების გზით.

2. თუ მონაწილე მიიჩნევს, რომ ბირჟაზე ვაჭრობისას ირღვევა მისი უფლებები, ის უფლებამოსილია მიმართოს ბირჟის ოპერატორს, რომელიც ვალდებულია 10 დღის ვადაში დაუბრუნოს დასაბუთებული პასუხი. თუ მოთხოვნის დაკმაყოფილების შედეგად იცვლება ბირჟაზე ვაჭრობის შედეგები, ამის შესახებ ეცნობება იმ მონაწილეებს, რომელთა სავაჭრო შედეგებზეც გავლენა აქვს ამ ცვლილებას.

3. ბირჟის ოპერატორისათვის მოთხოვნის წარდგენა მონაწილეს არ ათავისუფლებს იმ ვალდებულებებისგან, რომლებიც სადავო ტრანზაქციიდან გამომდინარეობს. თუ მოთხოვნის დაკმაყოფილების შედეგად შემცირდა მონაწილის მიერ შესასრულებელი ვალდებულება, ზედმეტად გადახდილი თანხა, მოთხოვნის დაკმაყოფილებიდან ორი დღის ვადაში, უნდა გადაირიცხოს მონაწილის საბანკო ანგარიშზე ან აისახოს მის საკლირინგო ანგარიშზე კრედიტის სახით, მონაწილის მითითების შესაბამისად.

4. მონაწილეს უფლება აქვს, ბირჟის ოპერატორთან არსებული დავის განხილვის მიზნით, კანონმდებლობით დადგენილი წესით, მიმართოს კომისიას ან სასამართლოს.

მუხლი 24. ბირჟის ოპერატორის მომსახურების საფასური

1. ბირჟის ოპერატორის მომსახურების საფასურს ადგენს კომისია, დამტკიცებული სატარიფო მეთოდოლოგიის შესაბამისად:

ა) ბირჟაზე ნავაჭრი ყოველი კილოვატ-საათი ელექტროენერჯისათვის;

ბ) მონაწილედ რეგისტრაციისთვის, ბირჟის თითოეული სეგმენტისთვის.

2. მონაწილე ბირჟის ოპერატორის მომსახურების საფასურს იხდის ბირჟაზე ნავაჭრი ელექტროენერჯისათვის, ბირჟის ოპერატორის საბანკო ანგარიშზე ჩარიცხვის გზით, საანგარიშო თვის დასრულების შემდეგ, ბირჟის ოპერატორის მიერ გამოწერილი ინვოისის მიღებიდან 5 დღის ვადაში.

3. მონაწილედ რეგისტრაციის საფასური გადაიხდება მონაწილედ რეგისტრაციის შესახებ განცხადების წარდგენისას.

თავი IV. დღით ადრე ბაზარზე ვაჭრობა

მუხლი 25. დღით ადრე ბაზარზე ვაჭრობის ზოგადი წესი

1. დღით ადრე ბაზარზე მონაწილეებს შეუძლიათ ელექტროენერჯით ვაჭრობა მომდევნო კალენდარული დღის თითოეული საათისათვის. ამ მიზნით, დღით ადრე

ბაზრის აუქციონი ტარდება ყოველ კალენდარულ დღეს, მომდევნო ფიზიკური მიწოდების დღისათვის.

2. დღით ადრე ბაზარზე კმაყოფილდება ელექტროენერჯის გაყიდვის შესახებ ის განაცხადები, რომლებშიც მითითებული ფასი ნაკლებია ან უდრის საბაზრო ფასს და ყიდვის შესახებ ის განაცხადები, რომლებშიც მითითებული ფასი მეტია ან უდრის საბაზრო ფასს.

3. დღით ადრე ბაზარზე დაკმაყოფილებული განაცხადები ავტომატურად ექვემდებარება ფინანსურ ანგარიშსწორებას, საბაზრო ფასით.

მუხლი 26. განაცხადის განთავსება

1. მონაწილეს დღით ადრე ბაზარზე შეუძლია სტანდარტული საათობრივი განაცხადების განთავსება. სტანდარტული საათობრივი განაცხადი გულისხმობს, რომ მონაწილე თანახმაა მასში მოცემული ელექტროენერჯის რაოდენობის როგორც სრულ, ასევე ნაწილობრივ ყიდვაზე/გაყიდვაზე. მონაწილე ბირჟაზე ვაჭრობისას წარმოდგენილი უნდა იყოს შესაბამისი კვალიფიკაციის მქონე სავაჭრო წარმომადგენლის მიერ.

2. მონაწილის მიერ ყოველი საათისათვის განთავსებული განაცხადი ინდივიდუალურია და დამოუკიდებელია მისი სხვა განაცხადებისგან.

3. მონაწილეებს დღით ადრე ბაზარზე განაცხადის განთავსების შესაძლებლობა აქვთ აუქციონის დახურვამდე ორი კვირის განმავლობაში,

4. დღით ადრე ბაზრის აუქციონი იხურება ელექტროენერჯის ფიზიკური მიწოდების წინა კალენდარული დღის 12:00 საათზე.

5. მონაწილეს უფლება აქვს, აუქციონის დახურვამდე შეცვალოს განთავსებული საათობრივი განაცხადი. აუქციონში მონაწილეობს ყველაზე ბოლოს განთავსებული განაცხადი.

6. მონაწილე თავადაა პასუხისმგებელი იმის გადამოწმებაზე, რომ განთავსებული განაცხადი გამოხატავს მის ნამდვილ ნებას.

7. აუქციონის დახურვის შემდეგ მონაწილის განაცხადი აღარ მიიღება, მიუხედავად იმისა, თუ რა მიზეზით არ იყო იგი დროულად განთავსებული.

მუხლი 27. განაცხადის მახასიათებლები

1. მონაწილე განაცხადებს განათავსებს ფასის ზრდადობის მიხედვით.

2. თითოეულ განაცხადში მონაწილემ უნდა მიუთითოს:

ა) განაცხადი შეეხება ელექტროენერჯის გაყიდვას თუ ყიდვას;

ბ) ელექტროენერჯის რაოდენობა და ფასი;

გ) ფიზიკური მიწოდების დღის საათი, რომლისთვისაც მონაწილე ყიდის/ყიდულობს ელექტროენერჯიას.

3. კონკრეტული საათისთვის განთავსებულ განაცხადში, ელექტროენერჯის ფასის ზრდასთან ერთად, ელექტროენერჯის რაოდენობა:

ა) არ უნდა მცირდებოდეს – გაყიდვის შესახებ განაცხადში;

ბ) არ უნდა იზრდებოდეს – ყიდვის შესახებ განაცხადში.

მუხლი 28. ბაზრის წონასწორობის წერტილის დადგენა

1. დღით ადრე აუქციონის დახურვის შემდეგ განაცხადები სისტემაში ლაგდება შემდეგი წესით:

ა) ყიდვის შესახებ განაცხადები – ფასის კლებადობის მიხედვით;

ბ) გაყიდვის შესახებ განაცხადები – ფასის ზრდადობის მიხედვით. .

2. თითოეული განაცხადი, ფასითა და რაოდენობით განსაზღვრულ კოორდინატთა სიბრტყეზე, გამოხატავს წერტილს. აღნიშნული წერტილების წრფივი ინტერპოლაციით დაკავშირების გზით აიგება მიწოდებისა და მოთხოვნის ინდივიდუალური მრუდები. ინდივიდუალური მრუდების შეჯამებით აიგება მიწოდებისა და მოთხოვნის აგრეგირებული მრუდები, რომელთა გადაკვეთის წერტილი წარმოადგენს წონასწორობის წერტილს. წონასწორობის წერტილი განსაზღვრავს დღით ადრე ბაზარზე კონკრეტულ საათში ნავაჭრი ელექტროენერჯის რაოდენობასა და საბაზრო ფასს.

3. წონასწორობის წერტილის დადგენისას, თუ:

ა) ვერტიკალურ ხაზზე არსებობს მრუდების გადაკვეთის რამდენიმე წერტილი – საბაზრო ფასი განისაზღვრება ამ ხაზზე მინიმალური და მაქსიმალური ფასების არითმეტიკული საშუალოთი;

ბ) ჰორიზონტალურ ხაზზე არსებობს მრუდების გადაკვეთის რამდენიმე წერტილი – ნავაჭრი ელექტროენერჯის რაოდენობა განისაზღვრება ამ ხაზზე არსებული მაქსიმალური რაოდენობით;

გ) გაყიდვის/ყიდვის რამდენიმე განაცხადში მითითებულია ერთი და იგივე ფასი, მაგრამ მოთხოვნა არსებობს ამ ფასად შეთავაზებული ელექტროენერჯის რაოდენობის მხოლოდ ნაწილის ყიდვაზე/გაყიდვაზე განაცხადები პროპორციულად დაკმაყოფილდება.

4. ბაზრის წონასწორობის წერტილის დადგენისათვის ბირჟის ოპერატორი იყენებს ევროპული ბაზრების ინტეგრირების ალგორითმს (EUPHEMIA).

5. იმ შემთხვევაში, თუ მიწოდებისა და მოთხოვნის მრუდები ერთმანეთს არ კვეთს მიწოდების დეფიციტის ან სიჭარბის გამო, ბირჟის ოპერატორი პროპორციულად შეამცირებს შესაბამის განაცხადებში მითითებულ რაოდენობებს, ვიდრე მრუდები არ გადაიკვეთება.

6. თუ მიწოდებისა და მოთხოვნის მრუდები ერთმანეთს არ კვეთს თანმხვედრი განაცხადების არარსებობის გამო, დღით ადრე ბაზარზე ვაჭრობა არ შედგება.

7. თუ წონასწორობის წერტილის დადგენის შემდეგ მიღებული საბაზრო ფასი ან მონაწილეთა მიერ ნავაჭრი ელექტროენერჯის რაოდენობები ირაციონალური რიცხვებია ან არ შეესაბამება ბირჟის ოპერატორის მიერ განსაზღვრულ რიცხვის ფორმატს, ისინი შესაბამისად დამრგვალდება, მძიმის მერე სამი ციფრის სიზუსტით.

8. წონასწორობის წერტილი დგინდება აუქციონის დახურვიდან არაუგვიანეს ერთი საათისა – ვაჭრობის დღის 13:00 საათამდე.

9. გამონაკლის შემთხვევაში, როცა ვაჭრობის შეჩერების გამო ამ მუხლის მე-8 პუნქტში მოცემული ვადის დაცვა შეუძლებელია, ბაზრის წონასწორობის წერტილის დასადგენად ბირჟის ოპერატორს ეძლევა დამატებითი დრო 18:00 საათამდე. ამ ვადაში, ბირჟის ოპერატორი უფლებამოსილია განაცხადები მიიღოს ელექტრონული ფოსტით და დაადგინოს ბაზრის წონასწორობის წერტილი ევროპული ბაზრების ინტეგრირების ალგორითმის (EUPHEMIA) ალტერნატიული მექანიზმის გამოყენებით, ამ მუხლის მე-2 პუნქტის მოთხოვნების დაცვით. თუ ბაზრის წონასწორობის წერტილის დადგენა ამ ვადაშიც ვერ ხერხდება, ვაჭრობის შედეგები იქნება იგივე, რაც:

ა) წინა სამუშაო დღეს – თუ მომდევნო დღეც სამუშაო დღეა;

ბ) წინა არასამუშაო დღეს – თუ მომდევნო დღე არასამუშაო დღეა.

მუხლი 29. მონაწილეების ინფორმირება ვაჭრობის შედეგებზე

1. ბაზრის წონასწორობის წერტილის დადგენისთანავე (არაუგვიანეს ვაჭრობის დღის 13:00 საათისა), ბაზრის თითოეული მონაწილისათვის პლატფორმაზე ხელმისაწვდომი ხდება დადასტურებული მონაცემები მისი ტრანზაქციების შესახებ, მომდევნო დღის ყოველი საათისათვის.

2. ამ წესების 28-ე მუხლის მე-9 პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში, ინფორმაცია შეიძლება ხელმისაწვდომი გახდეს ამ მუხლით გათვალისწინებული ვადის დარღვევით, მაგრამ არაუგვიანეს ბაზრის წონასწორობის წერტილის დადგენიდან ერთ საათში.

მუხლი 30. ინფორმაციის მიწოდება საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზრის ოპერატორისთვის

1. ბირჟის ოპერატორმა დღით ადრე ვაჭრობის შედეგები (ნომინაციები) უნდა გაუგზავნოს საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზრის ოპერატორს, არაუგვიანეს ვაჭრობის დღის 15:00 საათისა, "ელექტროენერჯის საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზრის წესების" შესაბამისად.

2. ამ წესების 28-ე მუხლის მე-9 პუნქტით გათვალისწინებულ შემთხვევაში, ინფორმაცია შეიძლება გაიგზავნოს ამ ვადის დაუცველად, მაგრამ არაუგვიანეს შედეგების გაანგარიშებიდან ერთი საათისა.

მუხლი 31. ვაჭრობისას დაშვებული შეცდომა

1. თუ მონაწილე ვაჭრობისას დაუშვებს შეცდომას, მან დაუყოვნებლივ უნდა აცნობოს ამის შესახებ ბირჟის ოპერატორს.

2. მონაწილის მიერ დაშვებული შეცდომის შესახებ შეტყობინების მიღებისას, ბირჟის ოპერატორმა უნდა მიიღოს ყველა შესაძლო ზომა, რათა თავიდან აიცილოს ან მაქსიმალურად შეამციროს ამ ან სხვა მონაწილისა და ბაზრისთვის ზიანის მიყენების რისკი.

3. თუ ბირჟის ოპერატორი მიიჩნევს, რომ მონაწილემ განაცხადის გაკეთებისას დაუშვა შეცდომა, ბირჟის ოპერატორს უფლება აქვს შესთავაზოს მონაწილეს განაცხადის შესწორება.

მუხლი 32. ლიკვიდურობის ხელშეწყობა

1. დღით ადრე ბაზრის ლიკვიდურობის ხელშეწყობის მიზნით, ბირჟის ოპერატორი უფლებამოსილია გააფორმოს ხელშეკრულება მონაწილესთან, რომელიც, ყოველდღიურად ან ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პერიოდულობით, მიიღებს მონაწილეობას ბაზარზე და განათავსებს განსაზღვრული რაოდენობის ელექტროენერჯის გაყიდვაზე/ყიდვაზე განაცხადს.
2. ბირჟის ოპერატორი უფლებამოსილია, მონაწილეს, რომელთანაც დადებული აქვს ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ხელშეკრულება, შეუმციროს ბირჟის ოპერატორის მომსახურების საფასური არაუმეტეს 30%-ით, რაც გაითვალისწინება ბირჟის ოპერატორის ტარიფის გაანგარიშებისას.
3. ლიკვიდურობის ხელშეწყობის თაობაზე ხელშეკრულების სტანდარტულ პირობებსა და მონაწილეთა შერჩევის პროცედურას, დაინტერესებულ მხარეებთან კონსულტაციით, შეიმუშავენ ბირჟის ოპერატორი და დასამტკიცებლად წარუდგენს კომისიას.
4. დაუშვებელია ლიკვიდურობის ხელშეწყობის შესახებ ხელშეკრულების დადება იმ მონაწილესთან, რომელსაც კანონმდებლობით ეკისრება ბირჟაზე ვაჭრობის ვალდებულება.

თავი V. დღიურ ბაზარზე ვაჭრობა

მუხლი 33. დღიურ ბაზარზე ვაჭრობის ზოგადი წესი

1. დღიურ ბაზარზე მონაწილეებს შეუძლიათ ელექტროენერჯით ვაჭრობა მიმდინარე დღის თითოეული საათისათვის. დღიურ ბაზარზე ვაჭრობა შესაძლებელია ასევე მომდევნო დღისათვის, მას შემდეგ, რაც დაიხურება დღით ადრე ბაზარი. ამ მიზნით, დღიურ ბაზარზე ვაჭრობა მიმდინარეობს უწყვეტად, ყოველ კალენდარულ დღეს.
2. დღიურ ბაზარზე განაცხადი შეიძლება დაკმაყოფილდეს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ განთავსდება მისი შესატყვისი განაცხადი, რომელშიც თანხვედრაშია ფასი, რაოდენობა და ფიზიკური მიწოდების პერიოდი. შედეგად, მონაწილის მიერ გაყიდული ელექტროენერჯის ფასი მეტია ან უდრის მის განაცხადში შეთავაზებულ ფასს, ხოლო მონაწილის მიერ შესყიდული ელექტროენერჯის ფასი ნაკლებია ან უდრის მის განაცხადში შეთავაზებულ ფასს.
3. დღიურ ბაზარზე დაკმაყოფილებული განაცხადები ავტომატურად ექვემდებარება ფინანსურ ანგარიშსწორებას, განაცხადის ფასის პრინციპით, გარდა ამ წესების მე-40 მუხლით გათვალისწინებული შემთხვევისა.

მუხლი 34. განაცხადის განთავსება

1. მონაწილეს დღიურ ბაზარზე შეუძლია განთავსოს ამ წესების 36-ე მუხლით გათვალისწინებულ განაცხადები.
2. დღიური ბაზარი იხსნება ფიზიკური მიწოდების წინა კალენდარული დღის 13:00 საათზე. დღიურ ბაზარზე განაცხადები შესაძლებელია განთავსდეს ელექტრონერგის ფიზიკური მიწოდებისთვის განსაზღვრულ ვადამდე ერთი საათით ადრე (ვაჭრობის დახურვა).
3. განაცხადის შეცვლა ან გაუქმება შესაძლებელია შეცვლის ან გაუქმების შესახებ განაცხადის პლატფორმაზე განთავსებით, მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ განაცხადი ჯერ არ არის თანხვედრილი.
4. ვაჭრობის დახურვის შემდეგ მონაწილის განაცხადი აღარ მიიღება, მიუხედავად იმისა, თუ რა მიზეზით არ იყო ის დროულად განთავსებული.
5. იმ შემთხვევაში, თუ პლატფორმას აქვს ტექნიკური ხარვეზი, ან/და ობიექტური მიზეზის გამო, მონაწილეებისთვის პლატფორმა არ არის ხელმისაწვდომი, ბირჟის ოპერატორს შეუძლია, დაუშვას განთავსებული განაცხადების შეცვლა ან გაუქმება.

მუხლი 35. განაცხადის მახასიათებლები

1. დღიურ ბაზარზე განთავსებულ თითოეულ განაცხადში მონაწილემ უნდა მიუთითოს:
 - ა) განაცხადი შეეხება ელექტრონერგის გაყიდვას თუ ყიდვას;
 - ბ) ელექტრონერგის რაოდენობა და ფასი;
 - გ) განაცხადის ტიპი;
 - დ) ფიზიკური მიწოდების პერიოდი, რომლისთვისაც მონაწილე ყიდის/ყიდულობს ელექტრონერგს.
2. დღიურ ბაზარზე განთავსებულ თითოეულ განაცხადში მონაწილეს შეუძლია მიუთითოს პლატფორმაზე განაცხადის დატოვების ვადა, რომლის გასვლის შემდეგ განაცხადი ავტომატურად გაუქმდება პლატფორმიდან.
3. განაცხადი ძალაშია რეგისტრაციის მომენტიდან, მისი შეცვლის, გაუქმების ან შესატყვის განაცხადთან თანხვედრის მომენტამდე.

მუხლი 36. დღიური ბაზრის განაცხადის ტიპები

დღიურ ბაზარზე შესაძლებელია განთავსდეს შემდეგი ტიპის განაცხადები:

ა) **სტანდარტული საათობრივი (ლიმიტირებული) განაცხადი** – განაცხადი, რომელშიც მითითებულია ლიმიტირებული ფასი და რომელიც შესაძლებელია დაკმაყოფილდეს ნაწილობრივ.

ბ) **ბლოკური განაცხადი** – ერთ ან რამდენიმე თანმიმდევრულ საათზე განთავსებული განაცხადი, რომლის დაკმაყოფილება მხოლოდ სრულად არის შესაძლებელი;

გ) **აისბერგგანაცხადი** – განაცხადი, რომელიც ნაწილ-ნაწილ განთავსდება პლატფორმაზე და რომლის ყოველი მომდევნო ნაწილი გააქტიურდება წინა ნაწილის სრულად დაკმაყოფილების შემდგომ. ამ წესების 37-ე მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული დროის პრინციპის მიზნებისათვის, აისბერგ განაცხადის თითოეული ნაწილის განთავსების დრო არის პლატფორმაზე მისი გააქტიურების დრო;

დ) **შეზღუდული აღსრულების განაცხადი** შესაძლებელია იყოს ორი ტიპის:

დ.ა) **სრული და მყისიერი** – გულისხმობს განაცხადის დაუყოვნებლივ თანხვედრას მასში მითითებული სრული რაოდენობით, წინააღმდეგ შემთხვევაში, ასეთი განაცხადის ავტომატურ გაუქმებას;

დ.ბ) **ნაწილობრივი და მყისიერი** – გულისხმობს განაცხადის ნაწილობრივ ან სრულ თანხვედრას, ხოლო დარჩენილი ნაწილის ავტომატურ გაუქმებას.

მუხლი 37. განაცხადების თანხვედრა და ფასის განსაზღვრა

1. განაცხადების თანხვედრა გულისხმობს ელექტროენერჯის ყიდვისა და გაყიდვის განაცხადების დაწყვილებას შესატყვისი ფასის, რაოდენობისა და ფიზიკური მიწოდების პერიოდის მიხედვით.

2. დღიურ ბაზარზე თანხვედრილი განაცხადებიდან ერთ-ერთი უნდა იყოს ახლად განთავსებული ან ახლად შეცვლილი განაცხადი, რომელიც განთავსებისთანავე ავტომატურად დაწყვილდა პლატფორმაზე უკვე არსებულ განაცხადთან.

3. განაცხადები წყვილდება ფასისა და დროის პრინციპების მიხედვით:

ა) ფასის პრინციპი გულისხმობს პლატფორმაზე ახლად განთავსებული განაცხადის თანხვედრას პლატფორმაზე უკვე არსებულ საუკეთესო ფასის განაცხადთან: ახლად განთავსებული ყიდვის განაცხადის შემთხვევაში, საუკეთესო ფასის განაცხადია

პლატფორმაზე არსებული გაყიდვის ყველაზე დაბალი ფასის განაცხადი, ხოლო ახლად განთავსებული გაყიდვის განაცხადის შემთხვევაში - პლატფორმაზე არსებული ყიდვის ყველაზე მაღალი ფასის განაცხადი;

ბ) დროის პრინციპი გულისხმობს უფრო ადრე განთავსებული განაცხადისთვის უპირატესობის მინიჭებას მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს საუკეთესო ფასის რამდენიმე განაცხადი.

4. დღიურ ბაზარზე ნავაჭრი ელექტროენერჯის ფასი განისაზღვრება პლატფორმაზე უკვე არსებული საუკეთესო ფასის განაცხადით:

ა) თუ ახლადგანთავსებული ყიდვის განაცხადი დაწყვილდა პლატფორმაზე არსებულ გაყიდვის განაცხადთან, გაყიდვის განაცხადის ფასი წარმოადგენს ელექტროენერჯის ფასს;

ბ) თუ ახლადგანთავსებული გაყიდვის განაცხადი დაწყვილდა პლატფორმაზე არსებულ ყიდვის განაცხადთან, ყიდვის განაცხადის ფასი წარმოადგენს ელექტროენერჯის ფასს

მუხლი 38. მონაწილეების ინფორმირება ვაჭრობის შედეგებზე

1. განაცხადების ავტომატური თანხვედრისა და განხორციელებული ტრანზაქციის შესახებ დაუყოვნებლივ ეცნობება თანხვედრილი განაცხადების წარმდგენ მყიდველ და გამყიდველ მხარეს, პლატფორმაზე თითოეული მონაწილის პორტფელში ასახვის გზით.

2. ტრანზაქციის შესახებ ინფორმაცია მოიცავს ელექტროენერჯის ფასსა და რაოდენობას, ტრანზაქციის განხორციელების დროს და ტრანზაქციასთან დაკავშირებულ ნებისმიერ ცვლილებას.

მუხლი 39. ინფორმაციის მიწოდება საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზრისოპერატორისთვის

ბირჟის ოპერატორმა დღიური ვაჭრობის შედეგები (ნომინაციები) თითოეული ტრანზაქციის განხორციელებიდან 15 წუთის განმავლობაში უნდა გაუგზავნოს საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზრის ოპერატორს, „ელექტროენერჯის საბალანსო და დამხმარე მომსახურებების ბაზრის წესების” შესაბამისად.

მუხლი 40. ტრანზაქციის გაუქმება

1. მონაწილეს, რომელსაც სურს გააუქმოს განსახორციელებელი ტრანზაქცია ვაჭრობისას დაშვებული შეცდომის გამო, უფლებამოსილია, გამოიყენოს პლატფორმაზე არსებული ტრანზაქციის გაუქმების ფუნქცია, არაუგვიანეს განაცხადების თანხვედრიდან ხუთი წუთისა, შესაბამისი პერიოდისთვის ვაჭრობის დახურვამდე არანაკლებ 20 წუთით ადრე. ტრანზაქციის გაუქმების შესახებ მოთხოვნა, რომელიც ბირჟის ოპერატორს წარედგინა ამ პუნქტის მოთხოვნის დარღვევით არ დაკმაყოფილდება.

2. თუ მონაწილე ვერ ახერხებს ტრანზაქციის გაუქმებას, მან დაუყოვნებლივ უნდა აცნობოს აღნიშნულის შესახებ ბირჟის ოპერატორს, ცხელი ხაზის მეშვეობით, ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ვადების დაცვით.

3. ტრანზაქციის გაუქმება აისახება პლატფორმაზე, მონაწილისათვის გასაგები ფორმით.

4. ბირჟის ოპერატორს უფლება აქვს, უარი უთხრას მონაწილეს ტრანზაქციის გაუქმებაზე, თუ გაუქმების მოთხოვნების დაკმაყოფილება შეუძლებელია მათი სიმრავლის გამო ან მონაწილის მიერ ტრანზაქციის გაუქმების მოთხოვნა ხდება სისტემატურად –კვირაში სამჯერ ან მეტჯერ.

5. ბირჟის ოპერატორი ვალდებულია დაიცვას ტრანზაქციის გაუქმების შესახებ ინფორმაციის კონფიდენციალობა, მიუხედავად იმისა, შესაბამისი მოთხოვნა დაკმაყოფილდა თუ არა.

მუხლი 41. ტრანზაქციის გაუქმების პირგასამტეხლო

1. ტრანზაქციის გაუქმების თითოეული დაკმაყოფილებული მოთხოვნისთვის, მონაწილეს ეკისრება ტრანზაქციის გაუქმების პირგასამტეხლო.

2. ტრანზაქციის გაუქმების პირგასამტეხლოს ოდენობას განსაზღვრავს ბირჟის ოპერატორი და აცნობებს კომისიას. პირგასამტეხლოს ოდენობა უნდა იყოს გონივრული.

მუხლი 42. ელექტრონერგეტიკულ სისტემაში დაფიქსირებული ავარია ან სხვაგვარი შეფერხება

1. ელექტროენერჯის გადამცემი და გამანაწილებელი სისტემების ოპერატორების მიერ ელექტროენერგეტიკულ სისტემაში ავარიის ან შეფერხების დაფიქსირების შემთხვევაში, ბირჟის ოპერატორს უფლება აქვს გონივრული ვადით გადაავადოს

ან შეწყვიტოს დღიურ ბაზარზე ვაჭრობა, ცალკეული განაცხადის/განაცხადების გაუქმებით.

2. ელექტროენერჯის გადამცემი და გამანაწილებელი სისტემების ოპერატორებისგან ელექტროენერგეტიკულ სისტემაში არსებული შეფერხების შესახებ შეტყობინების მიღებისთანავე, ბირჟის ოპერატორი ვალდებულია, უზრუნველყოს აღნიშნულის შესახებ მონაწილეების ინფორმირება.

3. ელექტროენერჯის გადამცემ/გამანაწილებელ სისტემაში ავარია ან/და შეფერხება არ შეიძლება საფუძვლად დაედოს იმ განაცხადის გაუქმებას, რომელზეც მას გავლენა არ მოუხდენია.

თავი VI. ფინანსური ანგარიშსწორება

მუხლი 43. ფინანსური ანგარიშსწორების პროცესი და ბაზრის სუბიექტების ფუნქციები

1. ბირჟაზე ფინანსური ანგარიშსწორების პროცესი მოიცავს:

ა) ბირჟაზე აღებული ვალდებულებების უზრუნველყოფას;

ბ) ბირჟაზე ვაჭრობის შედეგების შესაბამისად, მონაწილეთა მიერ გადასახდელი და მისაღები თანხების გაანგარიშებას (ფიზიკური კლირინგი);

გ) ამ პუნქტის „ა“ და „ბ“ ქვეპუნქტებით გათვალისწინებული გაანგარიშებების შესაბამისად, მონაწილეთა საკლირინგო ანგარიშების განახლებას და ინვოისების გაგზავნას, სადაც მოცემულია ფინანსური ვალდებულებების გაქვითვის შედეგად მიღებული რაოდენობა და თანხა (ფინანსური კლირინგი);

დ) ფინანსური კლირინგის შესაბამისად, ბირჟაზე ნავაჭრი ელექტროენერჯის საფასურის ასანაზღაურებლად თანხის გადარიცხვას.

2. ბირჟის ოპერატორი, როგორც ცენტრალური ფინანსური მხარე, წარმოადგენს ელექტროენერჯის ყიდვა-გაყიდვის შესახებ ბირჟაზე დადებული ხელშეკრულების მხარეს და პასუხისმგებელია ამ ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ფინანსური ვალდებულებების შესრულებაზე. ბირჟის ოპერატორი ვალდებულია, უზრუნველყოს მონაწილეებისათვის გაყიდული ელექტროენერჯის ღირებულების ანაზღაურება იმ შემთხვევაშიც, თუ შესაბამისი სუბიექტების მიერ გადახდილი თანხა/წარდგენილი გარანტია ამისათვის საკმარისი არ არის.

3. ბირჟაზე აღებული ფინანსური ვალდებულებები სრულდება ვაჭრობის შედეგების შესაბამისად, ელექტროენერჯის ფიზიკური მიწოდებისა და მოხმარების მიუხედავად.

4. ფინანსურ ანგარიშსწორებასთან დაკავშირებული ინფორმაციის მისაღებად ან მისაწოდებლად, ბირჟის ოპერატორი უკავშირდება მონაწილის საკლირინგო წარმომადგენელს.

მუხლი 44. ფიზიკური კლირინგი

თითოეული მონაწილის მიერ ბირჟაზე შესყიდული/გაყიდული ელექტროენერჯის რაოდენობასა და გადასახდელ/მისაღებ თანხებს ბირჟის ოპერატორი გაიანგარიშებს:

- ა) დღით ადრე ბაზრისთვის – ვაჭრობის დღეს;
- ბ) დღიური ბაზრისთვის – ვაჭრობის მომდევნო დღეს.

მუხლი 45. ფინანსური კლირინგი

1. ბირჟის ოპერატორი განაახლებს მონაწილეთა საკლირინგო ანგარიშებს და გამოწერს ინვოისებს:

- ა) დღით ადრე ბაზრისთვის – ელექტროენერჯით ვაჭრობის დღის 15:00 საათამდე;
- ბ) დღიური ბაზრისთვის – ფიზიკური მიწოდების მომდევნო დღის 10:00 საათამდე.

2. ინვოისში უნდა იყოს მითითებული:

- ა) მონაწილის საიდენტიფიკაციო მონაცემები;
- ბ) ამ წესების 44-ე მუხლით გათვალისწინებული მონაცემების გაქვითვის შედეგად მიღებული თანხა;
- გ) ის ფინანსური ვალდებულებები, რომელთა გაქვითვის შედეგად მიღებულია მონაწილის მიერ საბოლოოდ გადასახდელი ან მის მიერ მისაღები თანხა.

3. ინვოისები გამოიწერება ელექტრონულად, ყოველ კალენდარულ დღეს.

4. ინვოისი მისი გამოწერისთანავე ხელმისაწვდომია იმ მონაწილის საკლირინგო ანგარიშზე, რომელმაც ბირჟაზე იყიდა ან/და გაყიდა ელექტროენერჯია.

5. ინვოისში დადებითი რიცხვი აღნიშნავს მონაწილის მიერ ბირჟის ოპერატორისთვის გადასახდელ თანხას, ხოლო უარყოფითი - ბირჟის ოპერატორისგან მისაღებ თანხას.

6. მონაწილის საკლირინგო ანგარიშზე მოცემულია საათობრივი მონაცემები ნავაჭრ რაოდენობებსა და თანხებზე, რომელთა გაქვითვის შედეგად მიღებულია ინვოისში ასახული ინფორმაცია.

მუხლი 46. თანხის გადარიცხვა

1. მონაწილემ ინვოისის გამოწერის მომდევნო დღის 16:00 საათამდე უნდა უზრუნველყოს მითითებული თანხის გადარიცხვა ბირჟის ოპერატორის ანგარიშზე.

2. ბირჟის ოპერატორი ინვოისის გამოწერიდან ორი დღის ვადაში უზრუნველყოფს თანხის გადარიცხვას მონაწილეებისათვის, მათ მიერ ბირჟაზე გაყიდული ელექტროენერჯის საფასურის ასანაზღაურებლად.

მუხლი 47. დავა ფინანსურ კლირინგსა და თანხის გადარიცხვაზე

1. მონაწილე ვალდებულია გადაიხადოს ბირჟის ოპერატორის მიერ გამოწერილ ინვოისში მითითებული თანხა იმისდა მიუხედავად, ეთანხმება თუ არა მას.

2. თუ მონაწილე ინვოისში მითითებულ მონაცემებს არ ეთანხმება, იგი უფლებამოსილია, წერილობით ან ელექტრონული ფოსტით გაუგზავნოს ბირჟის ოპერატორს მისი მოსაზრება, რაც არ აჩერებს თანხის გადარიცხვის ვალდებულებას. ბირჟის ოპერატორმა მონაწილეს უნდა გაუგზავნოს დასაბუთებული პასუხი მოსაზრების წერილობით მიღებიდან 5 დღის ვადაში.

მუხლი 48. გარანტია

1. ამ წესებით გათვალისწინებული გარანტიის სახეებია:

ა) საბაზისო გარანტია;

ბ) განსაკუთრებული გარანტია.

2. მონაწილეს გარანტიის წარდგენა შეუძლია:

ა) დეპოზიტის ფორმით;

ბ) საბანკო გარანტიის ფორმით.

3. მონაწილის მიერ წარდგენილი დეპოზიტი შესაძლოა გამოიხატოს როგორც ბირჟის ოპერატორის საბანკო ანგარიშზე განთავსებულ თანხაში, ისე – კომერციულ ბანკში ამ მონაწილის ანგარიშზე განთავსებულ თანხაში, რომლის განკარგვა შესაძლებელია მხოლოდ ბირჟის ოპერატორის თანხმობით ან მისი ინიციატივით, ამ წესებით დადგენილი პირობებით.

4. მონაწილის მიერ წარდგენილი საბანკო გარანტია გაცემული უნდა იყოს უფლებამოსილი პირის მიერ და მისი მიმღები (ბენეფიციარი) უნდა იყოს ბირჟის ოპერატორი. საბანკო გარანტია უნდა იყოს გამოუთხოვადი, რათა მონაწილის მიერ ვალდებულების შეუსრულებლობის შემთხვევაში, უზრუნველყოფილი იყოს საბანკო გარანტიაში განსაზღვრული თანხის გადახდა ბირჟის ოპერატორის მოთხოვნისთანავე.

5. ბირჟის ოპერატორი უფლებამოსილია, საბანკო გარანტიის მიმართ განსაზღვროს დამატებითი მოთხოვნები, რომლებიც უზრუნველყოფს გარანტიის ლიკვიდურობას.

6. ბირჟის ოპერატორი უფლებამოსილია უარი თქვას საბანკო გარანტიის მიღებაზე, თუ ის არ არის გაცემული შესაბამისი კვალიფიკაციისა და გამოცდილების მქონე პირის მიერ.

7. იმ შემთხვევაში, თუ მონაწილემ არ ჩაანაცვლა საბანკო გარანტია სხვა საბანკო გარანტიით ან/და დეპოზიტით, საბანკო გარანტიის მოქმედების ვადის ამოწურვამდე 10 დღით ადრე, მიიჩნევა, რომ მას არ აქვს წარდგენილი გარანტია.

8. მონაწილის მიერ წარდგენილი გარანტიის გამოყენება დასაშვებია მის მიერ ბირჟაზე აღებული ვალდებულებების შესრულების მიზნით.

9. ბირჟის ოპერატორი უფლებამოსილია, არ დაუშვას მონაწილეების მიერ ელექტროენერჯის ყიდვის შესახებ განაცხადის გაკეთება იმაზე მეტ რაოდენობაზე, ვიდრე წარდგენილია გარანტია. ასეთი ტექნიკური შეზღუდვის დანერგვის შემთხვევაში, ბირჟის ოპერატორმა არანაკლებ ორი დღით ადრე უნდა აცნობოს კომისიას, აგრეთვე, მონაწილეებს როგორც საკლირინგო წარმომადგენლებთან შეტყობინების გაგზავნით, ისე - ვებგვერდზე განთავსებით.

მუხლი 49. საბაზისო გარანტია

1. საბაზისო გარანტიის ოდენობას განსაზღვრავს ბირჟის ოპერატორი.

2. საბაზისო გარანტიის ოდენობა დგინდება ვაჭრობის ყოველი დღისათვის, ერთდროულად დღით ადრე და დღიური ბაზრებისათვის და ის იცვლება მონაწილის ვაჭრობის მოცულობის ან რისკის პარამეტრის ცვლილების შესაბამისად.

3. საბაზისო გარანტიის ოდენობა განისაზღვრება ფორმულით:

4. თუ მონაწილემ ბოლო 30 კალენდარული დღის განმავლობაში ბირჟაზე იყიდა და გაყიდა ელექტროენერგია, დღის პოზიციის გაანგარიშებისას, შესყიდული ელექტროენერგიის რაოდენობას გამოაკლდება ამ პერიოდში გაყიდული ელექტროენერგიის მაქსიმალური რაოდენობა.

5. მონაწილის დღის პოზიციისა და რისკის პარამეტრის გაანგარიშების კალკულატორი ხელმისაწვდომია ბირჟის ოპერატორის ვებგვერდზე. რისკის პარამეტრის გაანგარიშების პერიოდის ცვლილების შესახებ მონაწილეებს უნდა ეცნობოს არანაკლებ ორი დღით ადრე როგორც საკლირინგო წარმომადგენლებთან შეტყობინების გაგზავნით, ისე – ბირჟის ოპერატორის ვებგვერდზე განთავსებით.

მუხლი 50. საბაზისო გარანტიის მოთხოვნა და აუქციონში მონაწილეობის დადასტურება

1. ბირჟის ოპერატორი, ყოველი სამუშაო დღის 14:00 საათამდე, თითოეულ მონაწილეს აცნობებს საბაზისო გარანტიის ოდენობის შესახებ, მონაწილის საკლირინგო ანგარიშზე საბაზისო გარანტიის სრული ოდენობის თაობაზე ინფორმაციის განთავსებით.

2. ვაჭრობის ყოველი დღის 10:00 საათამდე, პლატფორმაზე, თითოეული მონაწილის ანგარიშზე აისახება ინფორმაცია:

ა) ვაჭრობაში მონაწილეობის დადასტურების შესახებ – თუ ვაჭრობის დღის 9:00 საათისათვის მონაწილეს წარდგენილი აქვს საკმარისი ოდენობის გარანტია;

ბ) ვაჭრობაში მონაწილეობის შეჩერების შესახებ – თუ ვაჭრობის დღის 9:00 საათისათვის მონაწილეს არ აქვს წარდგენილი საკმარისი ოდენობის გარანტია.

3. გარანტიის წარდგენის ან წარუდგენლობის გამო აუქციონში მონაწილეობის დადასტურება ან შეჩერება ერთდროულად ვრცელდება დღით ადრე და დღიურ ბაზრებზე.

4. თუ მონაწილეს წარდგენილი ჰქონდა მოთხოვნილზე მეტი ოდენობის გარანტია და ის საკმარისია გაზრდილი გარანტიის მოთხოვნის დასაკმაყოფილებლად, საკლირინგო ანგარიშზე ინფორმაცია მაინც აისახება, თუმცა მონაწილეს საპასუხოდ რაიმე მოქმედების შესრულება არ მოეთხოვება.

მუხლი 51. განსაკუთრებული გარანტია

1. განსაკუთრებული გარანტიის მოთხოვნა დასაშვებია გამონაკლის შემთხვევაში, როცა გადაუხდელობის რისკი მნიშვნელოვნადაა გაზრდილი. ასეთ შემთხვევაში, ბირჟის ოპერატორი, არადისკრიმინაციულობის პრინციპის დაცვით, შესაბამის მონაწილეს განუსაზღვრავს განსაკუთრებული გარანტიის ოდენობას, გაანგარიშების წესს, გამოყენების მიზნებსა და წარდგენის ვადას.

2. ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული გამონაკლისი შემთხვევის დადგომისთანავე, ბირჟის ოპერატორი დაუყოვნებლივ უგზავნის შესაბამის მონაწილეს “განსაკუთრებული გარანტიის მოთხოვნის შესახებ” შეტყობინებას, რომელშიც მოცემული უნდა იყოს ამ მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ინფორმაცია.

3. განსაკუთრებული გარანტიის წარდგენის ვადა არ უნდა იყოს ერთ დღეზე ნაკლები.

მუხლი 52. გარანტიის მოთხოვნის გაუქმება

1. ბირჟის ოპერატორი აუქმებს გარანტიის მოთხოვნას, თუ, ბაზარზე მონაწილეობის შეწყვეტისას, მონაწილეს ნაკისრი ფინანსური ვალდებულებები შესრულებული აქვს:

ა) სრულად – გარანტიის მოთხოვნა უქმდება სრულად;

ბ) ნაწილობრივ – გარანტიის მოთხოვნა უქმდება იმ ნაწილზე, რომელიც არ არის საჭირო დარჩენილი ვალდებულებების შესასრულებლად.

2. თუ შემცირდა ბირჟის ოპერატორის მიერ მოთხოვნილი გარანტია, მონაწილეს აქვს შესაბამისად შემცირებული გარანტიის წარდგენის უფლება.

მუხლი 53. საკლირინგო და საბანკო ანგარიშები

1. ბირჟაზე განხორციელებული ტრანზაქციები, შესაბამისი ფასისა და რაოდენობის მითითებით, აისახება მონაწილის საკლირინგო ანგარიშზე. თითოეული საკლირინგო ანგარიში დაკავშირებულია ამ მონაწილის ვაჭრობის ერთ ან მეტ პორტფელთან და ერთ ან მეტ საბანკო ანგარიშთან.

2. მონაწილეს გახსნილი უნდა ჰქონდეს, სულ მცირე, ერთი საბანკო ანგარიში (ლარში), რომელიც ბირჟის ოპერატორის მიერ დაკავშირებული იქნება საკლირინგო ანგარიშთან.

მუხლი 54. გადახდისუნარიანობაზე ინფორმაციის მიწოდების ვალდებულება

1. ბირჟის ოპერატორს ნებისმიერ დროს შეუძლია მოსთხოვოს მონაწილეს ნებისმიერი ინფორმაცია, რომელიც საჭიროა მისი გადახდისუნარიანობის შესაფასებლად. მონაწილე ვალდებულია დაუყოვნებლივ, მაგრამ არაუგვიანეს ორი დღისა, მიაწოდოს ბირჟის ოპერატორს მოთხოვნილი ინფორმაცია.

2. მონაწილემ დაუყოვნებლივ უნდა მიაწოდოს ინფორმაცია ბირჟის ოპერატორს, თუ:

ა) მონაწილის (ან მისი თანამშრომლის, ან/და ხელმძღვანელობაზე/წარმომადგენლობაზე უფლებამოსილი პირის) წინააღმდეგ დაწყებულია სამართალწარმოება (ადმინისტრაციული, სისხლის ან სამოქალაქო), რამაც შესაძლოა გავლენა მოახდინოს მონაწილის გადახდისუნარიანობაზე;

ბ) არსებობს სხვა გარემოება, რის გამოც, მონაწილე კეთილსინდისიერად მიიჩნევს, რომ უარესდება მისი გადახდისუნარიანობა.

თავი VII. გარდამავალი დებულებები

მუხლი 55. ბირჟის ოპერატორის ცხელი ხაზის მომსახურება

2022 წლის პირველ ივლისამდე, ბირჟის ოპერატორის ცხელი ხაზი ხელმისაწვდომი უნდა იყოს ყოველ სამუშაო დღეს – 8:00 საათიდან 16:00 საათამდე, ხოლო შაბათ-კვირას და უქმე დღეებში – 12:00 საათამდე.

მუხლი 56. საბაზისო გარანტიის გაანგარიშება

2022 წლის პირველ იანვრამდე, ბირჟის ოპერატორი უფლებამოსილია, რომ საბაზისო გარანტიის გაანგარიშებისათვის ამ წესების 50-ე მუხლის მე-3 პუნქტით გათვალისწინებული რისკის პარამეტრის განსაზღვრისას, ბირჟის ფასებთან ერთად, გაითვალისწინოს სს „ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორის“ (ესკო) მიერ კანონმდებლობის შესაბამისად გაანგარიშებული საბალანსო ელექტროენერჯის ფასებიც.